

Regional udvikling i arbejdspladsernes og befolkningens placering

I to analyser, som AE-rådet har lavet for DeFacto fokuseres der på udviklingen i jobskabelse og pendlingsmønstre gennem de seneste 10 til 20 år i et geografisk perspektiv.

Analyserne viser at:

- Der er sket et samlet tab i beskæftigelsen, men dette tab er ikke jævnt geografisk fordelt, idet Østjylland og Københavnsområdet har klaret sig relativt godt.
- Der sker en centralisering af både arbejdspladser og befolkning omkring Østjylland og København – der er 105.000 flere arbejdspladser her, der ikke ville have været der, hvis arbejdspladserne i dag var fordelt på samme måde som i 1990.
- Det er i særlig grad akademikerne, der bor og arbejder i vækstcentrene, men udviklingen er den samme for ufaglærte og mellemuddannelser. Faglærte adskiller sig, idet de i højere grad både bor og arbejder udenfor vækstcentrene end de gjorde i 1990.
- Der er sket en stigning på 23 pct. i den gennemsnitlige daglige pendling. Dette svarer til en stigning på godt 1500 km ekstra årlig pr. person. Det er i særlig grad akademikerne, der pendler langt.
- 40 procent krydser i 2010 en kommunegrænse på vej til arbejde – det var 34 pct. i 1998. Blandt akademikerne er det relativt konstant godt halvdelen (53 pct.), der krydser en kommunegrænse på vej til arbejde.
- Der er en mindre gruppe, der kører mere end 300 km om dagen for at arbejde – gruppen er dog blevet halvdelen gang større i perioden fra 1998 til 2010. Det er særligt blandt akademikere, der forekommer 'ekstrempendling'.

Spørgsmål vedrørende indhold kan rettes til:

Arbejdsmarkedspolitisk chef i Djøf Lars Munck på lm@djof.dk/33 95 99 08.

Spørgsmål vedrørende metode kan rettes til:

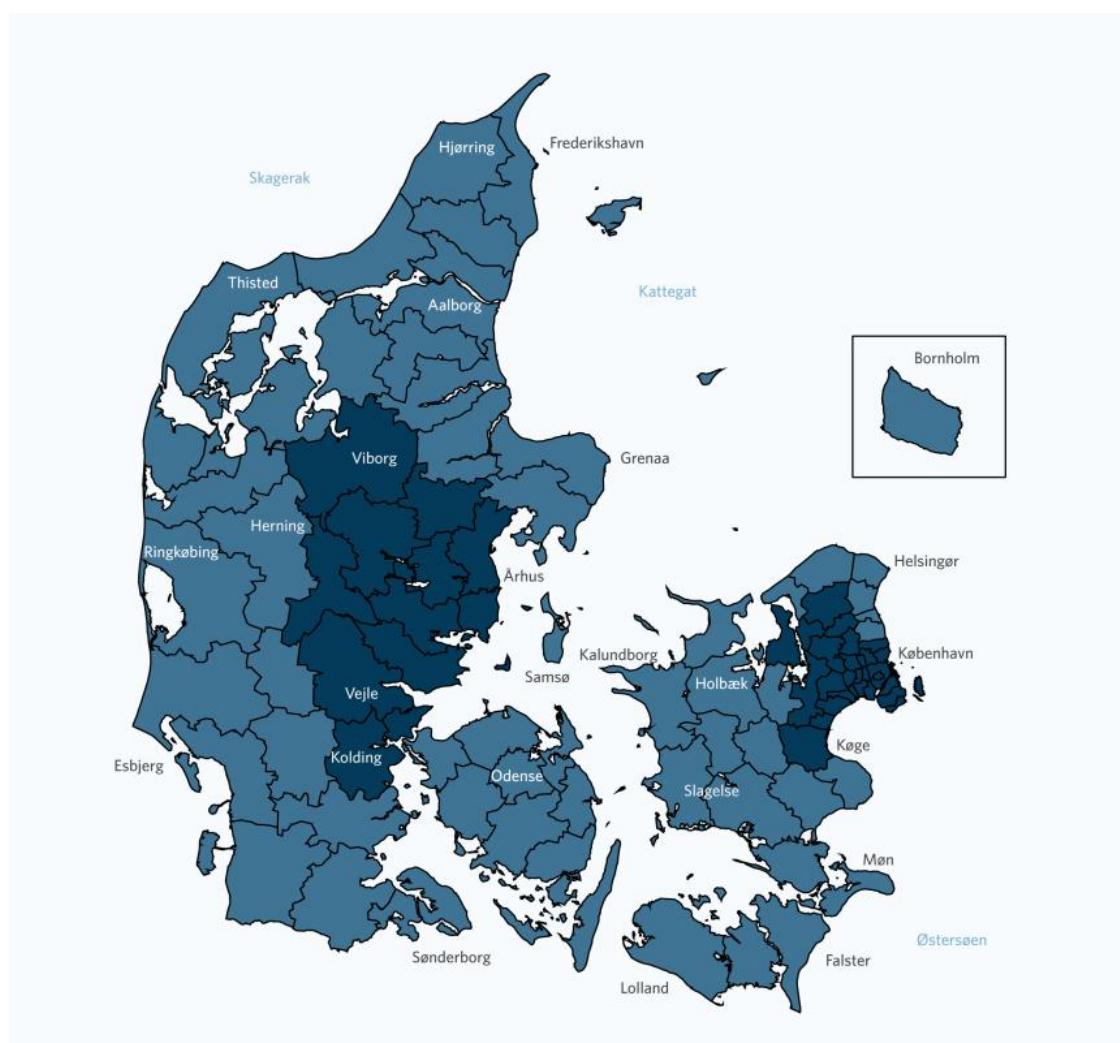
Chefkonsulent i Djøf Kirstine Nærvig Petersen på knp@djof.dk/33 95 01 94

Ser man på den samlede beskæftigelse i perioden 2001-2011 er den faldet 3,9 pct., svarende til godt 100.000 mistede arbejdspladser.

Der er dog regionale forskelle – der kan konstrueres to geografiske 'vækstcentre', der er karakteriseret ved en mere gunstig beskæftigelsesudvikling end landet som helhed. Kortet nedenfor viser vækstcentrenes geografiske placering.

Der er naturligvis kommuner udenfor vækstcentrene, der har oplevet en mere gunstig beskæftigelsesudvikling end landet som helhed – men udenfor vækstcentrene er det alene Sorø, der har oplevet en absolut fremgang i antallet af arbejdspladser fra 2001 til 2011 (hvor København har oplevet en fremgang på 9836 arbejdspladser i samme periode).

figur 1. Vækstcentre i Danmark

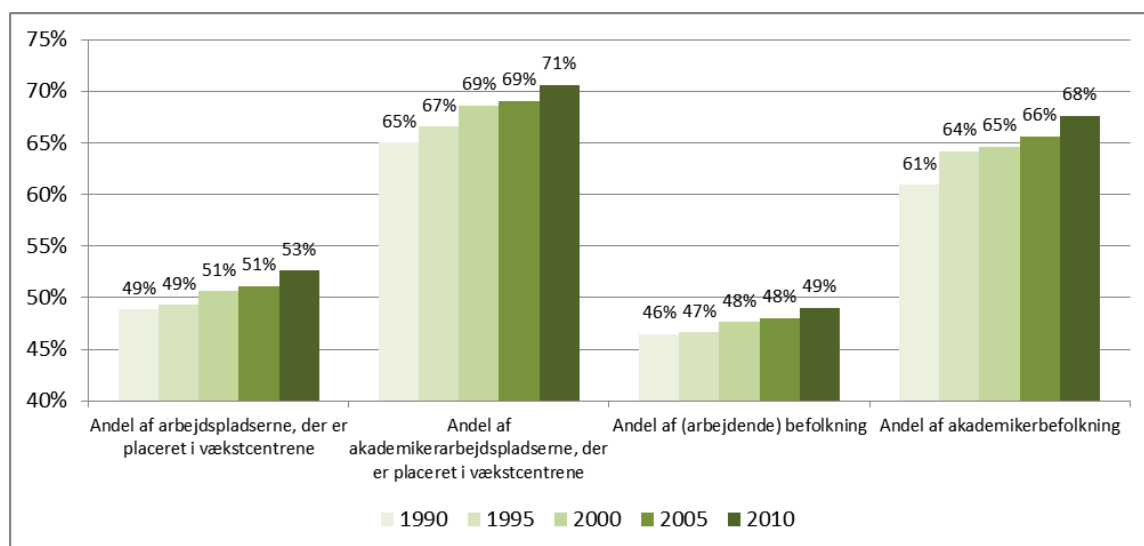
I 2001 var 49 pct. af arbejdspladserne beliggende i vækstcentrene, i 2011 var det 52,9 pct., dvs. en stigning på 3,8 procentpoints. Procentstigningen kan oversættes til, at der er 105.000 flere arbejdspladser i vækstcentrene end tilfældet ville have været, hvis fordelingen af arbejdspladserne i 2011 havde været den samme som i 1991.

Udviklingen i arbejdspladserne stigende beliggenhed i vækstcentre ses særligt for akademikerne, hvor 65 procent af akademikerarbejdspladserne i 1990 lå i vækstcentrene er det 71 pct. i 2010, svarende til en stigning på 5,6 procentpoints.

Der er samtidig sket en tilflytning til vækstcentrene, således at en større del af befolkningen bor i vækstcentrene i 2011 end i 1990, hvilket både gælder befolkningen som helhed, men i særlig grad akademikerne – i befolkningen generelt er der sket en stigning på 2,5 procentpoint i vækstcentrene i perioden 1990 til 2010, mens det tilsvarende tal for akademikerne er 6,7 procentpoint.

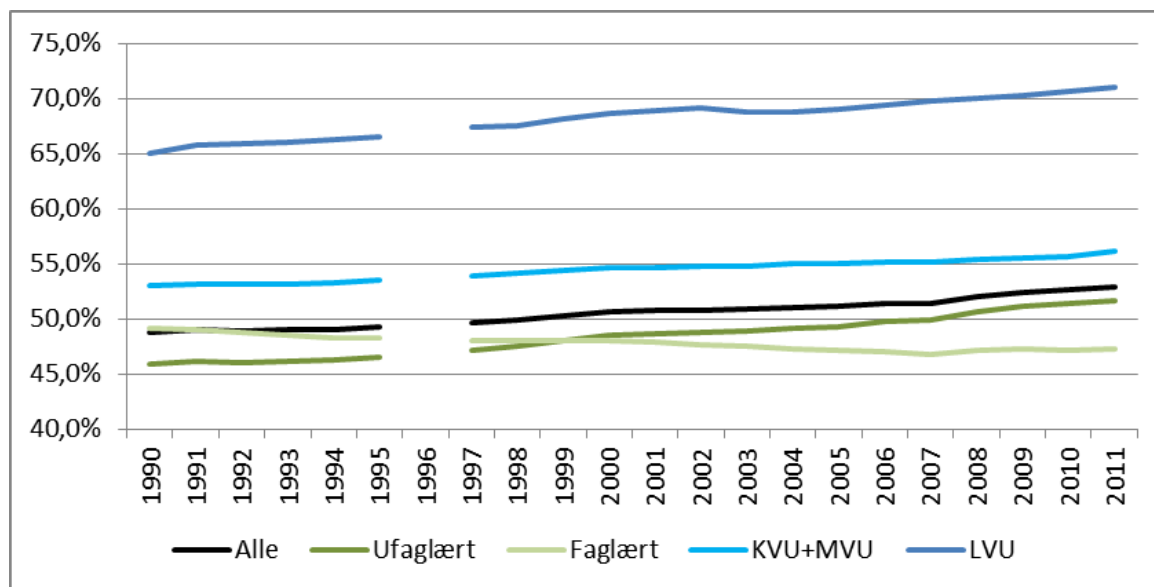
Figuren nedenfor viser udviklingen i arbejdspladsernes og befolkningens placering i perioden 1990 til 2010.

figur 2. Arbejdspladsernes og befolkningens placering, 1990 til 2012

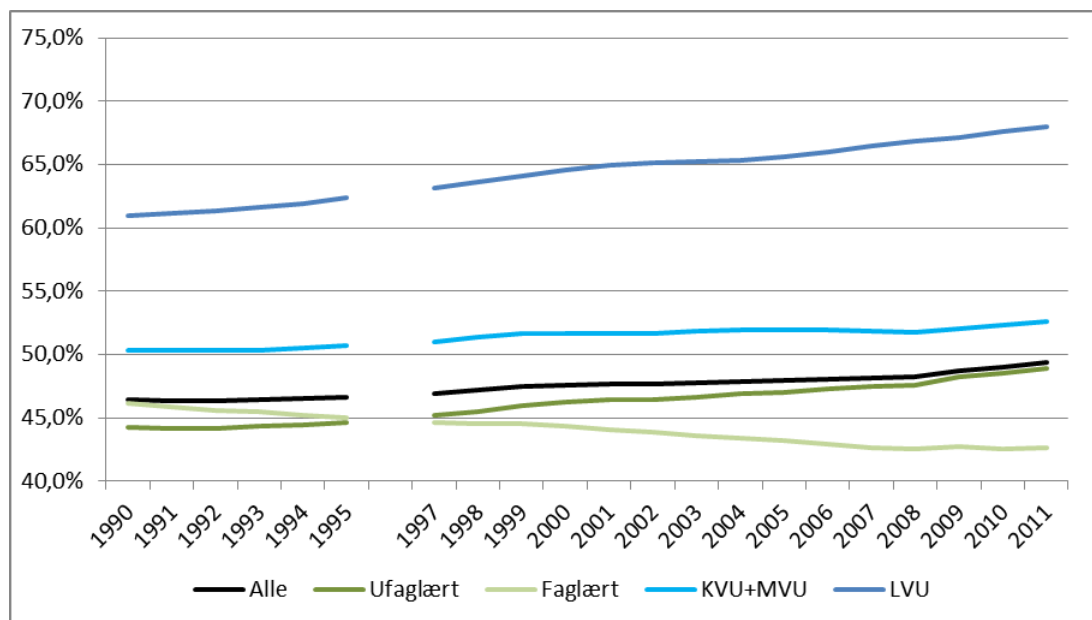
Hvis man ser særskilt på arbejdspladsernes placering fordelt på uddannelsesgrupper, finder vi at der generelt er sket et ryk ind mod vækstcentrene (fra 48,8 pct. af alle arbejdspladserne i 1990 til 52,9 pct. i 2010, dvs. en stigning på 4,1 procentpoints), men at de faglærte jobs flytter ud af vækstcentrene – i 1990 var 49,2 pct. af de faglærte jobs placeret i vækstcentrene, mens det kun var 47,2 pct. i 2011, altså et tab på faglærte arbejdspladser i vækstcentrene på 2 procentpoints. Udviklingen vises i figuren nedenfor.

figur 3. Udviklingen i andelen af arbejdspladserne, der er placeret i vækstcentre, fordelt på uddannelse

Laver man samme analyse for befolkningens placering, finder vi, at samme tendens gør sig gældende for hvor stor en andel af befolkningen, der bor i vækstcentrene: Alle uddannelsesgrupper undtagen de faglærte flytter ind i vækstcentrene, mens de faglærte flytter ud af vækstcentrene – i 1990 boede 46,1 pct. af alle danskerne i vækstcentre hvilket steg til 49,4 pct. i 2010 – for de faglærte var der i samme periode et fald på 3,5 procentpoint fra 46,1 procent, der var bosat i vækstcentrene i 1990 til 42,6 procent i 2010.

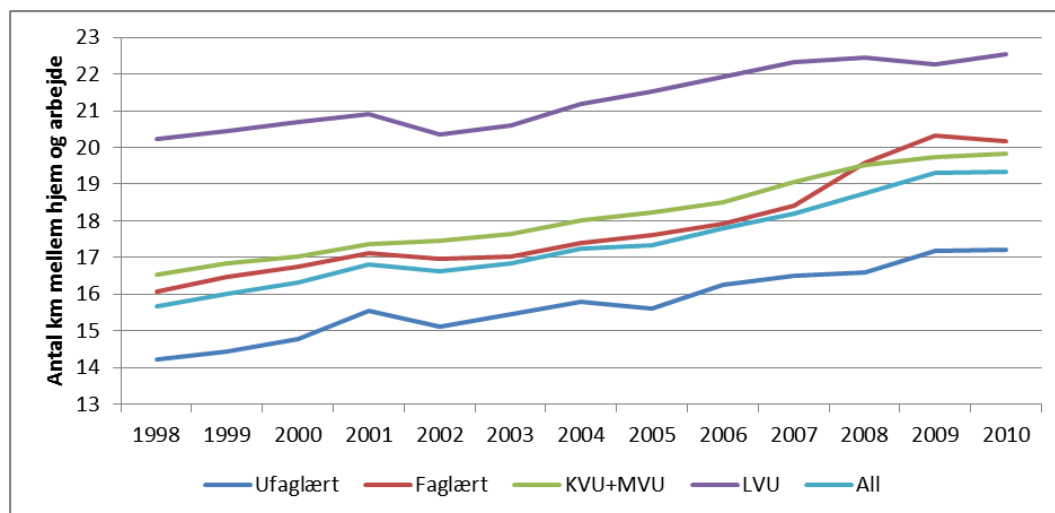
figur 4. Udviklingen i andel af befolkningen, der bor i vækstcentrene, fordelt på uddannelse

Pending

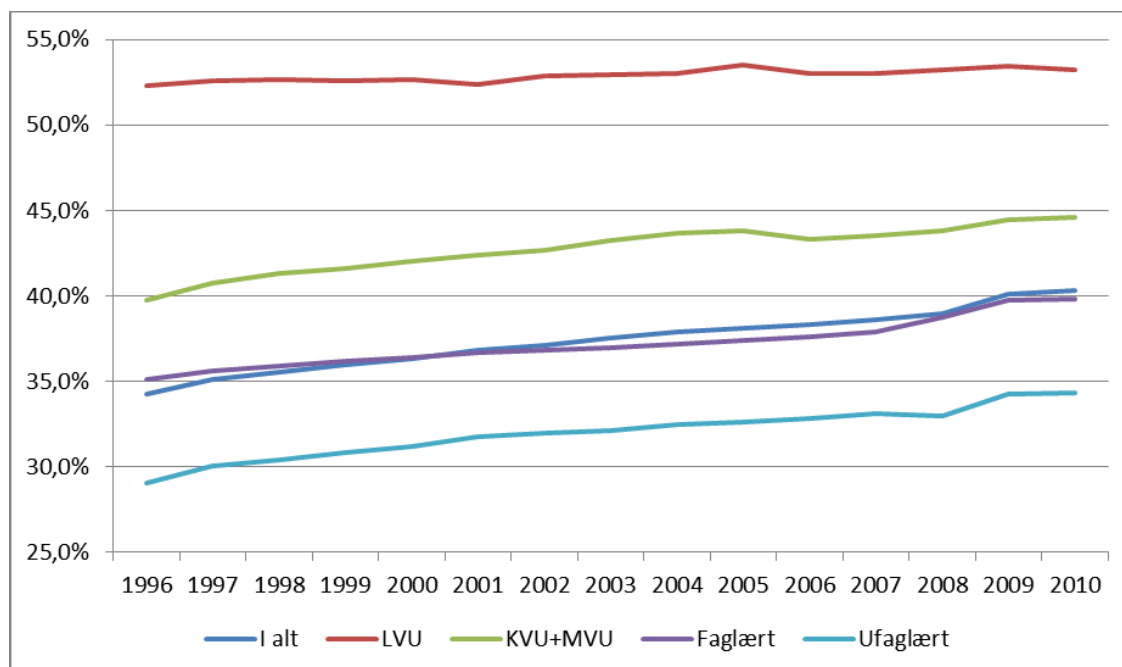
Den gennemsnitlige pendlingsafstand er steget fra 15,7 i 1998 til 19,3 i 2010. Det svarer til en stigning på 23 pct. eller godt 1500 ekstra km pr. person pr. år. Akademikerne er den gruppe, der pendler længst (20,2 km i 1998 til 22,5 i 2010), men alle grupper kører længere efter jobbet i 2010 end i 1998, særligt har de faglærte oplevet både den største kilometermæssige (4,1) og procentuelle (25 pct.) stigning blandt alle grupper.

figur 5. Udviklingen i gennemsnitligt antal kilometer til arbejdsplads, fordelt på uddannelse

Kigger man på pendling på tværs af kommunegrænser, var det 34 pct., der pendlede ud af hjemkommunen i 1996, hvilket er steget til 40 pct. i 2010. Der er dog forholdsvis store forskelle uddannelsesgrupperne imellem, idet over halvdelen (53 pct.) af akademikerne arbejder i en anden kommune end deres hjemkommune, hvilket kun gælder for hver tredje (34 pct.) af de ufaglærte.

figur 6. Udviklingen i andelen, der arbejder udenfor hjemkommunen, fordelt på uddannelse

Ser man endelig på 'ekstrependlerne', dvs. dem, der samlet set pendler mere end 300 km om dagen (150 hver vej), er gruppen steget fra 2,8 pct. i 1998 til 4,2 pct. i 2010. Udviklingen har været relativt ens for de forskellige uddannelsesgrupper, men akademikerne ligger på et langt højere niveau. (Mangler data for at kunne give præcise andele). Figuren viser udviklingen fra 1998 til 2010.

figur 7. Udviklingen i andelen, der pendler over 300 km om dagen, opdelt på uddannelse

